

İhrami SOYSAL

Yarım günlük

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No

26. Eylül. Cuma. 1969

Çarşamba sabahı gazeteye geldiğimizde, sizlerin o saatler okuyup öğreneceğiniz pek çok gazete haberini, bir akşam öncesinden üç aşağı beş yukarı biliyorduk. İstanbul'da Taylan Özgür adında bir üniversite öğ-
(Devamı Sa. 7, Sü. 7 de)

(Başaralı 1. sayfada)

rencisi, bir polisin beylik tabancasıyla hem de sırtından vurularak öldürülmüştü. Ölen ortadaydı ama, öldüren polis ortalıkta yoktu. Fas Kralı Hasan, Rabat'taki İslâm Zirve Konferansına katılan imparatorların, kralların, cumhurbaşkanlarının, başbakanların ve bizim Çağlayan'ın karşılama törenlerinde dudaklarından öperek «Beyanı hoşamedî»de bulunmuştu. AP'nin seçim beyannemesinin bir bölümü daha açıklanmıştı. AP'liler Anayasayı değiştireceklerdi.

Gene de okumak

Bütün bunları, bunların dışında kalan haberleri biliyorduk ama, gene de çalışma masamızın üstü bir gazete panayırı halindeydi. Bunları tek tek gözden geçirmek, fıkraları, makaleleri okumak zorundaydık. Bu bizim isimizi, mesleğimizin gereği idi. Sonra yazı yazacaktık. Taylan Özgür'ün öldürülmesinden söz edecektik. Konumuzu daha yolda gelirken kararlaştırmıştık. Son günlerde ard arda öldürülen öğrencilerden, halktan adamların adlarının bir listesini yapmaya çalışıyorduk. Odamızın kapısı vuruldu, bir arkadaş geldi. Bir büyük ve yabancı ilaç kumpanyasının Türkiye'deki müdürlerinden biri.

Dertliydi dertli

Dertliydi, temsil ettiği yabancı ilaç kumpanyasının İstanbul'daki ambalaj fabrikası için Avrupa'dan ithal ettikleri ham madde fiyatları artırmıştı, daha da artacaktı. Ham maddeyi yakın zamana kadar Komünist Çin imâl ediyor, âdeta dumping fiyatlarıyla Avrupa pazarına sürüyordu. Ama Çin'in Sovyetlerle arasının bozulması üzerine, Çin, ilaç ham maddesi imâlini kendi iç pazarlarına yönetmişti. Artık Kızıl Çin malı ilaç ham maddesi gelmiyordu. Avrupa'da, bir ke-re daha elden geçirilen, sonra Türkiye gibi geri kalmış ülkelere ithal edilip, ambalajlanıp pahalı pahalı satılan bu ham madde fiyatı durmadan yükseliyordu.

Diktatörlük özlemi

Basındaki yazıların da etkisiyle, Sağlık Bakanlığı, yabancı ilaç firmalarına karşı azıcık nobran davranıyordu. Adı yerli, kendisi yabancı ilaç firmaları kayırlıyordu. Ziyaretçi arkadaşın temsil ettiği firma, Avrupa'da ham madde fiyatları daha fazla pahalılaşmadan iki yıllık stok ilaç ham maddesi ithal etmek istemiş, buna izin verilmemişti. Bürokrasinin çarkı ağır işliyordu, güç işliyordu. İlaç fiyatları mecburen pahalılaşacaktı. Bastakiler anlayış göstermiyorlardı. Ham maddeler gittikçe pahalılaşıyor, içerde ilaç fiyatlarının ucuzlatılmasından söz ediliyordu. Türkiye'yi bu halinden ancak bir diktatör kurtarabilirdi. Anlatılanları dinledik.

Derken bir avukat

Derken tam bu konuşmanın üstüne bir avukat dostumuz geldi. Bir dava dosyasını incelemişti. Türkiye'nin yarı bağımlılığından yakınan bir yazıdan dolayı, tam bağımsızlık özlemini dile getirdiğimizden dolayı, Savaş Cumburiyete, Türklüğe hakaret ettiğimiz iddiasıyla dava açmıştı. İstenecek ceza az buz değildi, altı yıla kadar ağır hapis. Bu işi meslek edinmiş birtakım anlı şanlı profesörlerimiz, «Evet suç vardır» diye rapor da vermişlerdi. Bu dava ki, bu türden bir düzineden fazla davadan sadece biriydi. Bir süre avukat dostumuzla dosyayı görüştük. Derken gene kapı açıldı, iş âlemimizin genç milyonlarından bir arkadaş geldi. O da dertliydi.

Sayenizde bunlar

Tütün ihracatından, perdelik tül ithaline kadar türlü ticarî kombinezonu başarıyla yürüten, kota alım satım işlerinin binbir numarasına vakıf, genç yaşına rağmen birkaç kere milyonlar kazanıp milyonlar batırmış, ama her seferinde işine yeni bir şevkle sarılmış, hep de suyun yüzünde kalmış bu arkadaş da dertliydi. Gene, «Soluç yazarlar, sizler sayesinde kota alım satımları, ithalât ihracat işleri türlü güçlüğü boğuldu. Adım attık mı vay döviz kaçakçılığı, vay bilmem ne diyorlar. Bürokrasinin ağırlığından, acıklarından yararlanıyoruz. Ama nerde eski işler? Hep sizin yüzünüzden, zihinleri bulandırıyor. Ekmeğimize oynuyorsunuz» diyordu. Bilmem kaç bin dolarlık yeni bir ithalât işinin peşindeydi, bilmem hangi bakanlıktaki fışmekân kişiyi ikna etmenin yollarını araştırıyordu. Onu da dinledik.

Edebiyattan hayata

Derken üniversitelerimizin lider takımından iki genç, öldürülen arkadaşlarının cenazesinin Ankara'ya getirileceğini, gençliğin kızgınlık içinde olduğunu söylemeye geldiler. Kin içindeydiler, kızgınlık içindeydiler. «Polisler solun gençlik liderlerini tek tek vurup öldürmek, bizi yok etmek peşinde» diyorlardı. «Millî Emniyetinden Emniyetine, hepsi iktidarın, sağın hizmetinde. Tarafsızlık diye birşey yok» diyorlardı. Gençleri, AKŞAM okuyor diye sürülmüş, hakkında soruşturma açılmış bir öğretmen, onu da karakolda jandarma falakasından geçirilmiş, ayakları üzerinde güç yürüten iki köylü izledi. Biz anlatılanları dinliyorduk. Onlar da gitti, pazarcı esnafından üç kişi geldi. Belediye pazar yerlerinin simdiye kadarki kiralama usulünü değiştiriyor ve fakir fukarayı ezme istiyormuş. Onları da dinledik..

Dahası ve dahası

Sonra, bir yıl içinde sekiz defa yurt dışı tetkik gezilerine giden, yabancı ilaç firmalarının Türkiye'deki en büyük avukatı olan bir Tıp profesörünün, yeniden bir yurt dışı geziye gitmek üzere olduğunu, bu esersiz ve kitapsız, ama işini bilir profesörün ve klüğün işbirarı yüzünden terfi edememekten şikâyetçi bir docent dost geldi. O gitti. «Bir merhaba diyeyim diye geldim» diyen, seçim bölgesindeki çalışmalarından bir kacamak yapmış bir milletvekili arkadaş uğradı. Bir süre de onun ön seçimlerde başına örülmek istenen corapları, listede nasıl ikinci sıraya düşürüldüğünü dinledik. Saat bire geliyordu, gazeteler önümüzde okunmamış, daktiloya takılı kâğıt yazılmamış boş duruyordu. Biraz sonra teleks açılacak, yazıyı İstanbul'a geçmek gerekecekti. Öğlen vemeği için İstanbul'dan Ankara'ya gelmiş üç ünlü edebiyatçıyla Kemal Tahir, Orhan Hançerlioğlu ve Orhan Saik Gökay'la sözümler vardı. Yazıyı yazmak gerekiyordu. Vakit geçmişti. Çıdirmek isten değildi... İste bir gazetecinin varım günlüğü... Yarından sonrası mı? O da aynı hikâyenin tekrarından başka ne olabilir?

«Şurası muhakkak ki Adana'nın Kurtuluş harbi büyük asker Mustafa Kemâl'in bizzat idare ettiği, Türk İstiklâl Harbinin hamle ve heyecan kaynağıydı.»

Mustafa SEVİLEN

Adana'nın Kurtuluş Bayramı

BUGÜN, 5 Ocak, Adana'mızın düşman işgalinden kurtuluşunun yıldönümü. Bu Çukurova, taşı ile, toprağı ile, şehidi ile ve herşeyi ile bu bayrama katılır. Bu tarihî bayramın başka bir mânâsı vardır. Dünya tarihinde az rastlanır böyle bir güne.. Cihanda hiçbir memleket yoktur ki, hükümet kuvvetlerinden bile yardım dilemeden sırf kendi evlâtlarının erkeğe mücadele ve cesareti ile böyle korunc bir belâ ve istilâyı yıksın ve tarihine en parlak zafer destanları yazsın.

700 senelik Anadolu tarihimizde Türk İstiklâl Savaşı müstesna bir yer işgal eder. Bu ölüm kalm mücadelesiydi. Bu savaş, Türk milleti için bir savaş, bütün tarih boyunca hür yaşamı aziz milletimizin bir şeref ve haysiyet kaynağıydı. Bu savaş, Allah'ın alından öptüğü kahraman, asil ve muazzez milletimizin sanlı mazisine, bütün zecmislerine ve evlâtlarına lâvık olma imtihanıydı.

Surası muhakkak ki, Adana'nın Kurtuluş Harbi, büyük asker Mustafa Kemâl'in bizzat idare ettiği Türk İstiklâl Harbi'nin hamle ve heyecan kaynağıydı. Vesika ve hüccet mi istiyorsunuz? Millî tārhimizin en büyük, en sanlı ve en muktedir kumandanlarından biri olan Mustafa Kemâl Atatürk'ün «Büyük Nutku»ndaki bir ibaresi, bunun en acık bir delilidir. Bakın, Atatürk, Adana'mızda kendi ismini taşıyan zafer âbidesinin mermer sütunlarına hakkeyle o unutulmaz cümlesinde ne diyor: «Bende bu vekayin ilk hissi teşebbüsü, bu memleket, bu güzel Adana'da doğmudur.» Evet, bu, riyazî bir hakîkattir. Bundan daha üstün bir vesika ve hüccet olamaz.

Hocam ve millî sair Arif Nihat Asya, Çukurova'nın bu Kurtuluş Savaşını dile getiren nice beyit ve mısralar vazmıdır. Henüz ilkökul sıralarındaiken hafızalarımıza naksolan bir beyit vardı:

«Karlı dağlar kartalı,
Kahraman Adana'lı...»
Adana'lı tarih boyunca bu, kahramanlığının bir çok imtihanlarını vermiştir. Halk dilinde «Kackac» adı verilen Kurtuluş Savaşı mücadele savaşlarından biridir. Bu savasta Çukurova'nın yiğit çocuklarının nice celeri şehit oldu: gazı oldu: ve kefensiz gömüldü.
Sene: 1919. Nevsim: Sonbahar...

Rüzgâr, dallardaki son yaprakları da koparıyor. Kahpe düşman, zemi azya almış, ocaklar söndürüyor, kelleler ucuruyor ve baskınlar yapıyordu. Çukurova'nın her kösesi, her bucağı ve her vanı kan ve barut kokuyordu. Yakılıp yıkılmak istenen memleket neresi? Türkiye! Esir edilmek istenen millet kim? Türk'ler!.. O Türk'ler ki, besikten mezara kadar savaşın ezeli ve ebedî ejderidir.

Zulüm ve iskence son hadine varmıştı. Açlık ve sefalet son perdesinde. Halk, canını disine takmış müstevil ordularını ve dahillî düşmanlarını dize getirmek için var kuvvetile çalışıyordu. Yüzbaşı Turfan bey Sâim bey, Bozdoğan beylerinden Camuzağallı Cebel İbrahim Pasa (dedem) sehitler arasındaydı.

Bu arada sunu bütün samimiyet ve hâlisiyetimizle tıraf edelim ki Hatay'ın alınmasında olduğu gibi, Adana'nın da kurtuluşunda en büyük rolü

oynayanların başında merhum Adana Belediye Reisi Mehmet Dıblan bey gelir. Bu hizmetlerle büyük Atatürk'ün bile takdirlerini kazanmıştı o..

Adana'da artık «Cetesler» kurulmuş, büyük ve korkunc mücadeleler başlamıştı, Çukurova da yenilmeyen tek bir sey vardı: İman!.. İste, bu imandır ki, halkı zaferden zaferine götürüyordu. Tahiriy'e'nin kaplan ruhlu kadınlarından Yeter Hâtun, düşman kursunu ile yürülüp ölen çocuğunun kanlı gömleğini bir hezenin ucuna takarak «yürüyün bre evlâtlarım!» diye halkın saflarına karışıyor. Tahir ve İbrahim Pasa kardeşlerin torunları Serife Hâtunla Hursit Hâtun, en yanık mersiyelerle askerleri heyecandan heyecana sürükleyip düşmana ağır hücumlarda bulunduruyorlardı. Ruhları sadolsun. Bu iki kahraman kadın, Fransızların Jandark'ından hiç de geri kalmıyordu. Türk İstiklâl Harbi nice Jandark'larla doluydu.

Günler, haftalar ve aylar geçiyordu. Rezil, zelif ve sefil düşman, kendinden emin bir vaziyette faaliyetlerine devam ediyordu. Fakat, kahraman Adanalılar, evliya türbelerini, şehit kemiklerini ve ecdat ocaklarının daha fazla yakılıp yıkılmasına artık son vermek kararındaydı.

Millî sair Orhan Saik Gökçay, bir sırında ne diyor: «Bu vatan kimin? Evet, bu vatan, uğrunda şehit olanların, nice Türk milletinin ve koc yiğitlerin diyarındı. Gafil ve kahpe düşmana bu hak'katı bir kere daha öğretmek lâzımdı.

Kendilerini artık bu topraklardan hiç bir kuvvetin çıkarmıyacağı zehabına kapılan eskiya sürüleri Ceyhan, Kozan, Kadırlı ve Yüreğir havalisinde büyük katliamlara girişmişti. Bebeklik'e'nin canları durmaksızın çalıyor, sarhos düşman neferleriyle dahillî düşmanlar, zaferlerini (!) tertibedikleri zıvafet ve eğlencelerle âdetâ tesid ediyorlardı. Terskapı, eski Sirt'li Duvarlıbağcı ve diğer semtler, kan deryası halindeydi. Yakılıp yıkılmayan, ezilip yenilmeyen tek bir kuvvet vardı: İman!.. Evet, herseve rağmen halkın imanı dimdik ayaktaydı.

Bu kara günlerde o mevsim çiçekler acmadı, gelinler kına yakmadı ve vefatlıkların, besikteki yetimlere hep bu faciannın ninnisini sövüldü. Bacalar tütmez vollar gecilemez ve ekinler biçilmez olmuştur.

Nihayet, beklenen gün gelmişti. Halk, bir sabah Toroslardan, Cakıt vadilerinden bir iman seli halinde ovaya yayılmaya başladı. 5 Ocak sabahı Ulucami ile Saat kulesi arasında tıpkı bir âlev sütunu halinde dalgalanan bayrak ve minarelerden ufuklara dalga dalga yayılan «Allahuekber» nidaları Çukurovalılara kurtuluş müjdesini veriyordu.

Bu büyük bayram bütün hemşehrilerime kutlu olsun.

Müzikle ilgililere
Türk Musikisinin
büyük sanatçısı

**ÜSTAT
ARİF SAMİ
TOKER**

Müzik talebelerini kabule devam etmektedir. Müzik dersi: öğrencilerin müracaatları:

Adres: Tel: 22 98 23

Not: Türk Musikisinin hiç bir yerde bulunmayacağı bilizi lerıyla dolu kitaplarımız ozalıt baskı teksir ciltli olarak satışta çıkmıştır. Bir bilgi hazinesi olan bu kitaplardan siz de istifade ediniz. Mahdud miktarda basılmaktadır: Ödemeli olarak gönderileceğimize çıkan kitaplarımız şunlardır:

- 1 — Türk musikisinde usuller ve velveleli vuruşları iki kitap bir arada (100) liradır.
- 2 — Türk musikisinde makamlar, tonlar bölgsi aralıktar diziler, basit ve set makamlardan örnekler (50) liradır.
- 3 — Nota bilgileri 3 kitap bir arada (150) liradır.
- 4 — Arif Sami Toker külliyyatı şarkılar (50) liradır.
- 5 — Arif Sami Toker külliyyatı saz eserleri (50) liradır.
- 6 — Eski nota vazıları 50 liradır
Ayrıca isteyenlere adedi bir liradan radyo ve sahne edokunan şarkıların notaları gönderilir.

Kitap isteme adresi:

Gülhane Parkı Soğuk Çeşme Yokuşu No: 11 Daire 7
Sultanahmet — İstanbul

(Son Havadis: 82)

HALK İÇİN HALKLA BERABER

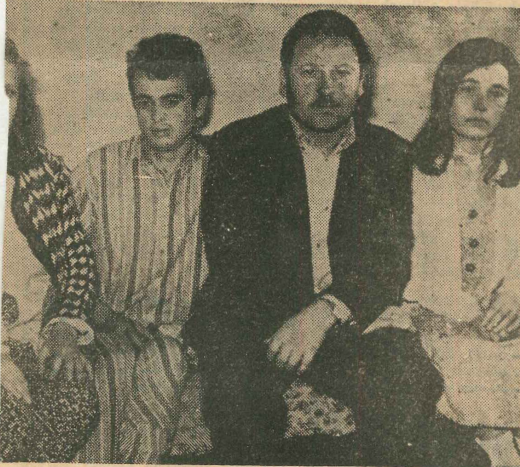
Son Havadis

SAHİBİ: SON HAVADİS A.Ş.
ADINA M. KEMAL PEKÜN

GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE
YIL: 16 — SAYI: 4353 TELEFON: 26 72 35 (5 Hat)

Er Erbakan delege bile değil

İriliğinde seçim apılıyor

...n kömürleşerek öldüğü, bir kişinin de dumanlardan boğularak can
...nceki sabahki infilak sırasında kendilerini evin üçüncü katından a-
...arak canlarını kurtaran karı-kocalar bir tanıdıklarının evlerinde
...tedirler. (Foto: HA)

Avutköydeki yangının srarı çözülemedi

(HA)
Avutköy'de dört kişinin ölümü ile sonuçlanan yangının neden çık-
...arastırmalara rağmen anlaşılammıştır. Sadece, yangının şiddet-
...lama sonunda çıktığı bilinmektedir. Ancak patlayan maddenin
...tesbit edilememiştir. Mutfakta bulunan iki plâstik gaz bido-
...lâ aynen yerlerinde duruşu, ilgilileri bir başka patlayıcı madde
...önelmiştir. (Devamı sa. 7, sü. 4'de)

Persen memur erini izah etti

...yapılan zamlar âdil değildir
...tin niteliğinden gelmelidir”

ANKARA, (Son Havadis)
Türk - Persen Genel Başkan
...yardımcısı Çetin İsağülün di-

25 yıl öm
yeniden

GARBİS KİM S

Sovyet B.Elçisi G
Ermenileri hicr
Erivan radyo

BUNUN böyle olacağı belliydi.
1946 yıllarında Sovyetlerin T
den toprak taleplerini haklı
mek amacıyla girilen Rus sınır
Sovyetlerin İstanbul Başkonsolosu
yönetmiş bir kimse bu defa Ankara
elçisi tayin edilince böyle olacağı l
Olay şu:

1969 Eylülünde Ecmiyazın kil
Dünya Gregoryen ermeni ruhanlı
yani cemaat başkanları ve heyetleri
toplantıya davet edilmişlerdi. Dis g
itibarıyla bu toplantı tamamiyle d
veche arz ediyordu. Sovyetler Birliği
toplantıya hem müsaade etmiş hem
tâ başarılı olması için büyük cap
den geleni yapmıştı. Görünüşte çok
bir toplantı mahiyeti arz eden Ec
dini merasiminin altında neler yaptı
nasıl bir tertibin içinde bulunduğ
bis Muradyan adında Türk tâbiyetli
Ermeni öğretmen - gazeteci ele al
lunuyor.

Olayı anlatmadan evvel hafızala
lemek üzere geçmişteki tahrıklar i
durmak lâzım geldiği kanısındayız.

GRUBYAKUV'UN TÜRK ERMENİLERİNİ TAHRİK EDİŞİ

İkinci Cihan harbi sona ermiş v

Oniki gün önce Galata'da po-
lis memuru Nuri Ayrancı'yı öl-
düren cezaevi firarisi gangster
Vural Toprak yakalandıktan
sonra görülüyor.

POLİS KAATİLİ 12 GÜN SONRA YAKALANDI

G
şi

Bir
grip t
da s
Yurtu
yatağ
rafat
ve is
yandı
si ya
gün
da e
olan
tur.

10
tal
ra
K
fa
be

temsil etmişlerdir.

ılmıştır.

Fotoğraf: Selçuk AYBATAR

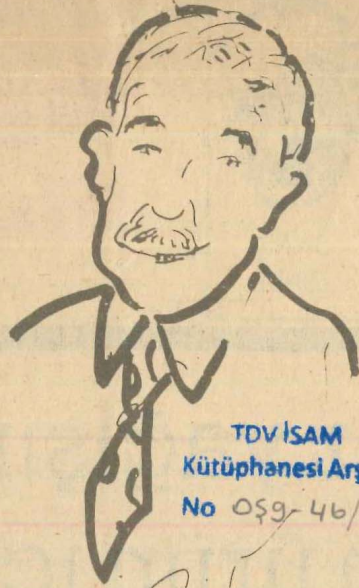
İLK TOPLANTI — TDK İstanbul dalında yapılan ilk toplantıdan bir görünüş (soldan sağa) - Dr. İbrahim Kutluk, Orhan Şaik Gökay, Hikmet Dizdaroğlu ve Erdoğan Arıpınar.

1964 31 Ekim

14458 53

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi

No 059-46/3

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-46/4

Buğrul

Orhan Şaik Gökyay İkinci Konferans veriyor

Lirik ve epik olarak yazdığı şiirler yanında çeviri ve eski edebiyatımızda ki sadeleştirmeleri ile tanınan şair Orhan Şaik Gökyay perşembe günü Ticaret Odasında verdiği konferansta Türk Divan Şiiri üzerine konuştu. Kentimiz edebiyat öğretmenlerinin çok yakından tanıdığı Gökyay Atatürk Lisesinde 1 yıl öğretmenlik yapmıştır. Süleyman Çakır Kız lisesi edebiyat öğretmenlerinin ve bilhassa Murat Özmen'nin gayretiyle düzenlenen konferansı kalabalık bir eğitim ordusu izlemiştir.

Saat 17.30 da başlayan konferansta Vali Mehmet Saraçoğlu ve bazı yüksek rütbeli subaylar hazır bulunmuşlardır. Lise müdürü Şaban Öntuna'nın yaptığı açılış konuşmasına müteakip konuşmacı Orhan Şaik Gökyay Divan Şiiri üzerine bir açılış yapıp özellikleri, okunuşu ve anlamı üzerinde örneklerle durdu. Bir saat boyunca tatlı bir anlatım yapan Gökyay, sonuç olarak kendi iki şiirini okuyarak konuşmasını bitirdi.

Cumartesi gününe kadar şehrimizde kalacak olan Orhan Şaik Gökyay, Eskeşehir'de kaldığı Süreç Koleji ve Öğretmen Okulunda konferans verecek.

ORHAN ŞAİK GÖKYAY KİMDİR?

Günümüz şairlerinden olan Gökyay 1902'de İneboluda doğmuştur. Kastamonu Lise'sini bitirdikten sonra 1927 de Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne girdi. Bu bölümü 1930 da bitirmiştir. Ankara ve Anadolu'nun bir çok şehirlerinde Ede-

Atatürk marşının sözleri 8 ozana ısmarlandı

ANKARA, ÖZEL

Doğumunun 100. yıldönümü nedeniyle Kültür Bakanlığı'na açılan "Atatürk Marşı" söz ve beste yarışmasına gönderilen 406 şiir arasından değer bir eser bulunamaması üzerine, marşın yazılmasının 8 tanınmış ozana ısmarlandığı açıklanmıştır.

Kültür Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre 7 kişilik seçici kurulun, yarışmaya katılan şiirler arasında değer bir eser bulunamaması üzerine ikinci bir seçici kurul teşkil edilmiştir. 5 kişiden oluşan ikinci seçici kurul Atatürk marşının F. Hüsnü Dağlarca, O. Şaik Gökyay, Cahit Külebi, Şinasi Özdenoğlu, Bekir Sıtkı Erdoğan, Feyzi Halıcı, Mehmet Çınarlı ve Coşkun Ertepinar'a ısmarlanmasını önermiştir. Kültür Bakanlığı tarafından benimsenen öneri gereğince, seçici kurul, yazılacak yeni güfteleri değerlendirmek üzere, 6 aralık günü yeniden toplanarak kesin bir karar verecektir. Marşın bestelenmesinin 1 şubat tarihinde sonuçlanacağını belirtilmiştir.

Kültür Bakanlığı'na kendisine yarışmaya katılması önerilen Cahit Külebi, öneriyi kabul etmediğini açıklamıştır.

Külebi, Kültür Bakanlığı'na gönderdiği yazıda şöyle demiştir:

"1942'de Atatürk için şiir yazmış, 1951-1952'de Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda adlı yapıtı hazırlamış bir sanatçı olarak yaşamım boyunca bağlı olduğum Atatürk'e karşı görevimi yapmış bulunmaktayım. Bu nedenle seçtiğiniz büyük ozanlar arasında adımın duyulmamasına üzüldüğümü belirtir, saygular sunarım."

Öte yandan Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan Atatürk takvimlerinin 15 aralık tarihinde piyasaya sunulacağı da kaydedilmiştir.

Basımını Türkiye Elektrik Kurumu'nun üstlendiği takvimlerin Atatürk'ün değişik resimlerinden oluştuğu ve 12 yaprak halinde Türkçe, İngilizce olarak 200 bin adet hazırlandığı bildirilmiştir.

SATILIK JENERATÖRLER

50 - 75 - 100 - 125 - 130 -
150 - 200 - 220 - 250 - 310
325 - 360 - 520 KWA
güçlerinde, sıfır saatte,
ambalajında mağaza tes-
limi.

Barbaros Bulvarı 41/1,
Beşiktaş/Ist.

Teleks. 26190 UYAR

TEL: 61 37 75-61 37 38

1980
15.11.80
0981
T.D.V.İ.S.A.M.
Kütüphanesi Arşivi
No 059-46/5

"A
tek
gus
yap
13.
gör
sav
kar
yol
ma
lıgı
bu
nir
old
lik
GT
Se
aç
da
sir
ser
sö
lar
nu
5
ka
te
ili
T
alı
yö
TI
G
Be
ne
sö
tai
seç
kiş
me
aln
üze
Me
bel
dev
Alı
par
baş
der

**Değerli Şair ve Öğretmen
Orhan Şaik Gökyay
şehrimizde**

Memnuniyetle haber aldığımızı göre, Edebiyatımızın nadide kıymetlerinden Milliyetçi Şair ve değerli Öğretmen Orhan Şaik Gökyay eşi ile birlikte dün akşam şehrimize gelmişlerdir.

Yazdığı birçok kıymetli millî şiirleri yanında "BU VATAN KİMİN?" şiiriyle de Türk kahramanlığını şahıkalaştıran Üstadın bütün aydınların ve bilhassa Türk Milliyetçilerinin gönüllerinde büyük bir yeri vardır.

Gerçek sevgi ve hürmet duyguları ile bağlı olduğumuz Muhterem Üstadımız Orhan Şaik Beyefendiye ve saygı değer eşine şehrimize hoş geldiniz der, teşriflerinden duygumuz memnuniyeti belirtiriz.

İkimisim,

15. Ağustos. 1967

Sayı: 3979

01,

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-46/6

Yahya Kemal Beyatlı, «Türk İstanbul» adlı incelemesinin bir yerinde der ki: «Cetle-
rimiz yalnız mimaride değil, her şeyde,
dahiyâne yapmasını bilmişler, lakin yazmasını
unutmuşlar. Bu bizim feci bir talihsizliğimiz-
dir.» Gerçekten de, Osmanlı Türklerinin Ana-
dolu'da kurup dört bir yana genişlettikleri
büyük imparatorluğun olayları ve kişileri ü-
stüne, elimizde ne denli az yazılı kaynak bu-
lunduğu düşünülürse, bunu sadece talihsiz-
likle yorumlamak kandırmaz kişiyi; yapılan-
ların bilincini açıklamak çabasında şaşılacak
bir ağırdan alma vardır. Düşünün ki, Âşık
Paşazade, o doyumaz Türkçesiyle yazdığı
tarihinde, İstanbul'un alınmasını bir, iki sayfa
içinde geçiştirir. Birkaç ay önce okuduğum,
İkinci Viyana kuşatması üstüne Ahmet Ağa'nın
güncesi ise, kentlin surları dibinde patlatılan
lağımların öyküsü çerçevesi içinde kalır. Bun-
ca değişik ülkeye gidilmiş, oralarda yerleşil-
miş, o ülkeler yüzyıllarca yönetilmiştir, ama
olayların önemine oranla yazılanlar (anılar,
gezi yazıları) parmakla gösterilecek gibi azdır.

İşte Türk Dil Kurumu, yayımladığı aylık
Türk Dili Dergisi'nin Mart sayısını «Gezi Özel
Sayısı» olarak hazırlayıp basmakla, bu bakı-
dan, çok ilginç bir iş görmektedir.

Dergiye gerçekten yararlı bir önsöz yazar
sayın Orhan Şaik Gökyay, yazımızın (edebi-
yatımızın) gezi türüne, doğrudan doğruya ya
da dolaylı olarak giren eski yeni yapıtlar ü-
stüne toplu bir bakış vermektedir. Bu önsöz-
den öğrendiğime göre, ilk iki seyahatname
Farsçadır. «Türklerin yazdığını bildiğimiz en
eski iki seyahatnameden biri Hoca Gıyasüddin
Nakkaş'ın Acabül İetâif'idir. İkincisi Ali Ek-
ber Hatâî adında bir tacirin 1515'te İstanbul'
da yazıp Sultan Selim'e ve onun ölümünden
sonra Kanunî Sultan Süleyman'a sunmak iste-
diği Hitâiname'dir. Bu yüzyıllarda İran ede-
biyatı ve dilli Türk toplumunda büyük bir yer
tuttuğu için hükümdarlar ve şehzadeler bile
Türkçe kadar Farsça da biliyorlardı. Bu ilk
iki seyahatnamenin Farsça olması bundan do-
layı yadırganamaz. Nitekim her ikisi de çok
geçmeden Türkçeye çevrilmişlerdir.»

Asılları ile...

Bunlar bir yana bırakılırsa, özel sayı, sayın

Olaylar ve görüşler

BİR ÖZEL SAYI

Melih Cevdet ANDAY

TDV İSAM

Kütüphanesi Arşivi

No 099-46/7

Orhan Şaik Gökyay'ın «Osmanlılarda ilk klâ-
sik gezi yapıtı» olarak tanıttığı, Seydi Ali Re-
is'in Mir'atül Memalik adlı yazma kitabından
alınan parça ile başlayıp Tahir Kutsi Makal'a
değin elli üç yazarımızın bu türdeki kitapla-
rından aktarılan parçaları kapsıyor. Eskiler,
dil bakımından sadeleştirilerek alınmıştır. Bu-
rada bir isteğimi belirtmeden geçemeyeceğim:
Bu eski parçalardan hiç olmazsa bir kaçı, asıl-
ları ile birlikte karşılıklı olarak verilemez
miydi? Bu yapılsaydı, sadece dilimizin geçir-
diği değişiklik gösterilmiş olmaz, eski yazar-
larımızın dil tadı üstüne de bir takım öğretici,
ilginç sorunlara yol açılmış olurdu.

Seydi Ali Reis, yapıtında, Süveyş kaptan-
lığına verilmesinden sonra Hint denizlerinde
ve karaya çıkıp yurda dönerken başından ge-
çenleri anlatmaktadır. Aşağıya küçük bir par-
ça alacağım:

«962 Muharreminin başında (kasım 1554
sonu) Ahmedâbâd'a yola çıktıldı. Bir kaç gün-
de Baruç'a ve bir nice günde Baludır'a va-
rıldı. Sonra Kampanır yolu ile gidilerek yol-
larda garip ağaçlar görüldü. Her birinin başı
göklere ermiş. Üzerlerinde şaşılacak yarasa-
lar... Bir kanadından öteki kanadına varınca-
ya dek on dört karıştı. Her ağaçta böyle yara-
salar sayısızdı. Dedikimiz ağaçların kökleri yu-
karıdan aşağıya inip yere değince onlar da
büyüyor, birer ağaç oluyor. Bu söylediğim a-
ğacın adı o yerlerde Tuba ağacıdır. Gölgesinde
nice bin adam gölgelenir. Gücerat ülkesinde

ise papağanların sayısı sayılmaz. Oraları may-
munların bulunduğu yerlerdir. Her gün bir
yere kondüğümüz zaman nice bin maymun ge-
lip çevremizi kuşatırdı, çoğunun ellerinde yav-
ruları vardı, her biri tuhaf tuhaf davranırlar-
dı...»

XVI. yüzyıl divan yazınının başarılı ozan-
larından sayılan, tarihçi Gelibolulu Âli Bey'in
«Gemi İle İlgili Konuşmadır» adlı parçası ise,
gemiye binilmemesi öğüdü ile başlıyor:

«Aklbaşında bir adamın, zorlayıcı bir ne-
den olmadan, gemiye binmesi ve deniz yolcu-
luğu yapması doğru değildir. Bu zorlayıcı ne-
den de ancak şeriatın, ya da aklın buyruğu
ile bir kıydan, bir adaya geçmek olabilir. Ya
adadaki halka kutsal şeriat yolunu öğretmek-
tir, ya da yakalandığı öldürücü bir hastalık-
tan başka yerde kurtulması olağan görülme-
mektedir. Hattâ kimi Kur'an yorumcuları,
«Kendi elinizle tehlikeye atılmayınız» ayetinin
yorumlanmasında, «Zorlayıcı böyle bir neden
olmadan gemiye binmek caiz değildir» diye
bunu kesinleştirmişlerdir. Gerek kutsal Kâbe
yoluna gitmek için, gerek gazaya yönelmek
için gemiye girmeğe izin vermemişlerdir.» De-
nize ve gemiye karşı bu korkunun, XVI. yüz-
yıl Osmanlı denizciliği açısından, daha başka
yorumlara da kapı açabilecek nitelikte oldu-
ğunu sanıyorum.

1555'te Trabzon'da doğan ve yirmi yaşında
iken yirmi beş yıllık bir geziye çıkan kadı ve
tarihçi Mehmet Âşık'tan ise şu kısa parçayı
alacağım:

«Trabzon denizinde nefis balıklar avlanır.
Mezit ve kalkan balığı hepsinden enfes ve
yeğrekter. Kalkan balığı Trabzon denizli ile
İstanbul Boğazında çoktur. Trabzon denizinde
hamsin günlerinde bir küçük balık avlanır ki,
Trabzon halkı hamsi sözünü bozup hamsi balı-
ğı derler. Trabzon halkının zarifleri, ava-
miyle «hamsi balığı» diye alay ederler, doğrusu
alay edilecek denli vardır.»

Celelim bizim o büyük, o sevimli gezgini-
miz Evliya Çelebi'ye... Ünlü «Seyahatname»
sinden, özel sayıya, Yanık Varoşu, Yanık Ka-
lesi, Viyana Kadınlarının Kıyafeti, Avusturya
İmparatorunun Kıyafeti, İstefani Kilisesinin
Orgu, Kütüphanesi, Manastırı, Viyana Hamam-
ları, Viyana'nın Bedestan Çarşısı... gibi parça-
lar alınmış. Viyana kadınlarının kılığını Evli-
ya Çelebi şöyle anlatıyor:

E. Çelebi'nin Gözüyle...

«Bunlar da erkekler gibi üzerlerine kara
ve renk renk çuhadan yensiz, işlemeli cepken
giyerler, ama içlerine diba, şib gibi, altınla
dokunmuş ipek, türlü türlü ağır kumaşlar, al-
tın işlemeli çarğap giyerler. Ama öteki kâfir
ülkeleri karılarının fistanları gibi daracık ve
kısa değildir. Bütün etekleri yere birer arşın
sürünüp Mevlevî dervişlerinin etek fistanları
gibi boldur ve hiç don giymezler. Hepsi renk
renk kubâdi papuç giyerler. Lâkin bakire sa-
yılan kızlardan başka dul kadınların hepsinin
göğüsleri açıktır, beyaz kar gibi sineleri var-
dır. Başlarında beyaz tülbentten, örme, haya-
lin beğeneceği, çatma örme nakışlı takkeler ü-
zerinde hep cevahirli, incili, istefanlı takke
giyerler. Ama Allahın hikmeti, bu ülkenin ka-
dınlarının memeleri, Türk kadınlarının em-
cekleri gibi tulum kadar memeli değildir. Hep
turuñ kadar küçük emcekleri var.»

XVIII. yüzyıldan da bir-iki örnek verildikten
sonra eski gezi yazımızın kapanıyor ve XIX.
yüzyıl ürünlerine sıra geliyor. Burada gezi ya-
zımızın birden zenginleşmektedir. Bundan da
anlaşıyor ki, dünyayı gezip görmek ve daha
önemlisi, görülenleri ayrıntıları ile yazmak
eğilimi gittikçe artmaktadır. Özel sayının en
çok örneği kapsayan bölümü ise, yirminci yüz-
yıl gezi yazımızın içermektedir. Derleme, çe-
şitli açılardan okunmağa, incelenmeğe değer.

ÖNEMLİ BİR HAMLE

TDV ISAM

Kütüphanesi Arşivi

No

TDV ISAM

Kütüphanesi Arşivi

029-4618

Spor terimlerinin Türkçeleştirilmesi konusunda ilk toplantı

14/5/83
Ekim 1983

Gazetemiz spor fıkra yazarlarının spor terimlerinin Türkçeleşmesi konusundaki tekliflerini Türk Dil Kurumu çok olumlu karşılamış ve dün saat 11.00 de T.D.K. İstanbul dalında bir toplantı düzenlemiştir. Toplantıya «Türkiye Spor Yazarları Birliği» davet edildikleri halde hiçbir üye katılmamış, Anadolu Ajansı İstanbul Müdürü Selâmi Akpınar, spor muhabiri Ünal Menderes Ajansı, Spor Servisi Şefi Erdoğan Arıpınar ile Sekreter Abdülkadir Yücelman gazetemizi

Orhan Şaik Gökyay, Enver Naci Göksen, T.D.K. terim kolu başkanı Hikmet Dizdaroğlu, T.D.K. İstanbul dalı yönetmeni Dr. İbrahim Kutluk'un hazır bulunduğu toplantıda, spor terimleri sözlüğünün bir an önce hazırlanması, spor teşkilâtındaki sorumluların bu konuda fikirlerinin alınması, spor basını ile temas sağlanması ve yazılarında, başlıklarında Türkçe kullanan spor yazar ve spor sekreterlerine her yıl ödül verilmesi kararlaştırıldı.